

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นสารสนเทศ ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสำนักวิทยบริการของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในการคัดเลือก จัดหา และผลิตทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษามากที่สุด รวมทั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสืบค้นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏสวนดุสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของทุกคณะ ทั้งภาคปกติและภาคสมทบ ในปีการศึกษา 2546 รวมทั้งหมดประมาณ 58,400 คน ซึ่งแยกเป็นคณะต่างๆ คือ คณะครุศาสตร์ 2,100 คน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 5,500 คน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 7,700 คน คณะศิลปกรรม 2,600 คน คณะวิทยาการจัดการ 40,500 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Yamane ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 397 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยคิดเทียบสัดส่วน

สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน เป็น 0.05 โดยมีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N	=	จำนวนหน่วยประชากร
e	=	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบตรวจรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ และแบบปลายเปิด (The Opened Form) จำนวน 3 ตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสืบค้นสารสนเทศ ในด้านวัตถุประสงค์ของการสืบค้นสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ วิธีการสืบค้นสารสนเทศ และปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่ได้สืบค้น

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิดและแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่มีปัญหา

3. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

3.1 การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยศึกษาหลักการทฤษฎีเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวคิดและเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2) สร้างเครื่องมือ โดยการศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม แล้วกำหนดประเด็นและขอบเขตคำถามด้วยการจัดเก็บหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาแบบสอบถามเบื้องต้น

3) นำแบบสอบถามที่ได้ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบด้านความเที่ยงตรง (Validity) คือ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และความเหมาะสมในด้านภาษา (Wording)

4) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 30 คน แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach

5) ปรับปรุงเครื่องมือจากผลการทดลองแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ระบบการศึกษา (ภาคปกติ/สมทบ) คณะ และสถานที่ที่ศึกษา (ในสถาบันหรือศูนย์การศึกษานอกสถาบัน)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม การสืบค้นสารสนเทศ ในด้านต่างๆ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของการสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ โดยมีข้อคำถาม 4 ข้อ มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง นักศึกษาสืบค้นสารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์นั้นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง นักศึกษาสืบค้นสารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์นั้นในระดับมาก

3 หมายถึง นักศึกษาสืบค้นสารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์นั้นในระดับปานกลาง

2 หมายถึง นักศึกษาสืบค้นสารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์นั้นในระดับน้อย

1 หมายถึง นักศึกษาสืบค้นสารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์นั้นในระดับน้อยที่สุด

0 หมายถึง ไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่นักศึกษานำมาใช้ในการสืบค้นสารสนเทศ

2) แหล่งสารสนเทศ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ โดยมีข้อคำถาม 10 ข้อ มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับในการสืบค้นจากแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับในการสืบค้นจากแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับในการสืบค้นจากแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับในการสืบค้นจากแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับในการสืบค้นจากแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

0 หมายถึง นักศึกษาไม่ได้สืบค้นสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศนั้น

3) เกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งสารสนเทศเพื่อการสืบค้น ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ โดยมีข้อคำถาม 6 ข้อ มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับการคัดเลือกแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการคัดเลือกแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับการคัดเลือกแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการคัดเลือกแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับการคัดเลือกแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

0 หมายถึง นักศึกษาไม่ได้ใช้เกณฑ์นั้นในการคัดเลือกแหล่งสารสนเทศเพื่อสืบค้น

4) ทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ โดยมีข้อคำถาม 11 ข้อ มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับการสืบค้นสารสนเทศจากทรัพยากรสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการสืบค้นสารสนเทศจากทรัพยากรสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับการสืบค้นสารสนเทศจากทรัพยากรสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการสืบค้นสารสนเทศจากทรัพยากรสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับการสืบค้นสารสนเทศจากทรัพยากรสารสนเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

0 หมายถึง ไม่ได้สืบค้นสารสนเทศจากทรัพยากรสารสนเทศ นั้น

5) วิธีการสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ โดยมีข้อคำถาม 4 ข้อ มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับวิธีการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับวิธีการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับวิธีการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับวิธีการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับวิธีการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

0 หมายถึง ไม่ได้ใช้วิธีนั้นในการสืบค้นสารสนเทศ

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษา

1) ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ ด้านแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ ด้านวิธีการสืบค้น และด้านทรัพยากรสารสนเทศ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ โดยมีข้อคำถาม 21 ข้อ มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ระดับปัญหาการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับปัญหาการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับปัญหาการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับปัญหาการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับปัญหาการสืบค้นสารสนเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

0 หมายถึง ไม่มีปัญหาการสืบค้นสารสนเทศ

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสืบค้นสารสนเทศ และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเป็นแบบปลายเปิด

3.3 การทดลองใช้เครื่องมือ

การทดลองใช้ (Try Out) ผู้ศึกษาได้นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาโปรแกรมวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่ศูนย์พัฒนชยการสยาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
เสร็จแล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟาของ Cronbach โดยใช้โปรแกรม SPSS ช่วยในการวิเคราะห์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง ดัง
แสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม

รายการ	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง
1. วัตถุประสงค์ของการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษา	0.76
2. แหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาใช้ในการสืบค้น	0.84
3. เกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งสารสนเทศเพื่อการสืบค้นของนักศึกษา	0.77
4. ทรรศนะสารสนเทศที่นักศึกษาต้องการสืบค้น	0.81
5. วิธีการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษา	0.87
6. ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษา	0.91
ภาพรวม	0.83

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้าน
สถิติ แล้วจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ดำเนินการแจกแบบสอบถามในภาคเรียนที่ 1 ระหว่างวันที่ 12 กันยายน – 15 ตุลาคม
2546 และในภาคเรียนที่ 2 ระหว่างวันที่ 20 มกราคม - 28 กุมภาพันธ์ 2547 ทั้งในสถาบันและศูนย์
นอกสถาบัน โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วย
ตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 384 ฉบับจาก 397 ฉบับ คิดเป็น 96.7 %

4.2 เก็บรวบรวมแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา
วิเคราะห์ผลและแปลผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบตรวจรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละของผู้ตอบ

5.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วอภิปรายผลในรูปความเรียงประกอบตารางสำหรับเกณฑ์การตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตตามเกณฑ์จุดกลาง (Midpoint) ของช่วงระดับคะแนน (Class interval) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า ระดับการสืบค้น/ระดับการคัดเลือก/ระดับวิธีการสืบค้นและระดับปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า ระดับการสืบค้น/ระดับการคัดเลือก/ระดับวิธีการสืบค้นและระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า ระดับการสืบค้น/ระดับการคัดเลือก/ระดับวิธีการสืบค้นและระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า ระดับการสืบค้น/ระดับการคัดเลือก/ระดับวิธีการสืบค้นและระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า ระดับการสืบค้น/ระดับการคัดเลือก/ระดับวิธีการสืบค้นและระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.99 หมายความว่า ไม่ใช่วัตถุประสงค์ในการสืบค้น/ไม่ได้สืบค้น/ไม่ได้พิจารณาและไม่มีปัญหาในการสืบค้น

5.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างเพศ อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ระบบการศึกษา คณะ และสถานที่ที่ศึกษาโดยใช้ One Way Anova

5.4 ข้อมูลที่เป็นคำถามแบบปลายเปิดเก็บรวบรวมเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ